

INSTRUKCJA POBIERANIA PRÓBEK KOMPOSTU
opracowana na podstawie PN-R-04006:2000

Definicje:

- *próbka pierwotna (indywidualna)* – próbka pobrana z partii kompostu w określonym miejscu i czasie
- *próbka ogólna (zbiorcza)* – próbka otrzymana przez połączenie i dokładne wymieszanie próbek pierwotnych
- *próbka laboratoryjna (średnia)* – próbka wydzielona z próbki ogólnej, przeznaczona do badań laboratoryjnych

1. W zależności od struktury masy kompostu, próbki pierwotne (indywidualne) pobiera się za pomocą świdra glebowego lub za pomocą łopaty.
2. Świdrem glebowym pobiera się kompost dobrze rozłożony, stanowiący jednorodną masę lub, gdy struktura taka wynika z właściwości komponentów użytych do kompostowania.
3. Liczba miejsc pobieranych próbek pierwotnych uzależniona jest od wielkości partii kompostu

wielkość partii kompostu	liczba miejsc
od 1 t do 5 t	z co najmniej 6 miejsc
od 6 t do 20 t	„ 10 miejsc
od 21 t do 50 t	„ 20 miejsc
od 51 t do 100 t	„ 30 miejsc

- W miejscach wyznaczonych do pobierania próbek wykonywać wiercenie etapami.
  - Zrobić określoną liczbę obrotów, aż do zagłębienia części roboczej świdra.
  - Ostrożnie wyjąć świder, aby nie osypać kompostu i nie zasypać otworu.
  - Wydobytą masę zsypać do przygotowanego, czystego naczynia.
  - Ponownie włożyć świder w powstały otwór w celu pobrania kolejnej warstwy, odpowiadającej pod względem grubości i długości roboczej świdra. Czynność powtarzać aż do pobrania kompostu z najniższej warstwy (uważać na zanieczyszczenie próbki podłożem).
4. Łopatą pobiera się kompost gorzej rozłożony, stanowiący niejednorodną masę.
  5. Liczba miejsc pobieranych próbek pierwotnych uzależniona jest od wielkości partii kompostu

wielkość partii kompostu	liczba miejsc
od 1 t do 5 t	z co najmniej 3 miejsc
od 6 t do 20 t	„ 5 miejsc
od 21 t do 50 t	„ 10 miejsc
od 51 t do 100 t	„ 15 miejsc

- Z miejsca wyznaczonego do pobierania próbek należy zdjąć wierzchnią warstwę kompostu.
  - Zrobić wykop na szerokość łopaty i na całą głębokość przyzmy, tak aby ściana gładka była możliwie prosta.
  - Wydobyty kompost odrzucić na bok.
  - Z gładkiej ściany odciąć około 5 cm warstwę kompostu wzdłuż całej głębokości przyzmy.
6. W celu otrzymania próbki ogólnej należy pobrać od kilku do kilkunastu próbek pierwotnych w zależności od wielkości partii kompostu, z różnych miejsc na całej głębokości przyzmy do czystego naczynia i wymieszać.
  7. Próbkę ogólną wsypać na odpowiednio dużą powierzchnię, najlepiej czystą folię i z całego pobranego materiału, po dokładnym wymieszaniu, formować warstwę w kształcie kwadratu o takich wymiarach aby grubość warstwy nie przekraczała 10 cm.
  8. Pobrać kompost z dwóch przeciwległych stron kwadratu za pomocą deseczek i równomiernie zsypywać do środka kwadratu, aż warstwa kompostu przyjmie kształt podłużnego kopczyka.
  9. Za pomocą deseczek nabrać kompost z obu krańców kopczyka i równomiernie zsypywać na środek, by utworzyć piramidę.
  10. Piramidę rozpląszczyć i ponownie formować warstwę w kształcie kwadratu.
  11. Kwadrat podzielić wzdłuż przekątnych na cztery trójkąty, z których dwa przeciwległe odrzucić.
  12. Czynność powtarzać do momentu uzyskania próbki laboratoryjnej wielkości od 0,5 kg do 1 kg.
  13. Próbkę laboratoryjną umieścić w szczelnym pojemniku lub w woreczku z tworzywa sztucznego.
  14. Do próbki laboratoryjnej należy dołączyć jej opis według załączonego wzoru formularza.
  15. Probki laboratoryjne należy jak najszybciej dostarczyć do laboratorium.
  16. Probki należy przechowywać w temperaturze poniżej 10°C.

Opis próbki laboratoryjnej kompostu

1. Data pobrania próbki .....
(dzień, miesiąc, rok)
2. Miejscowość.....
(wieś, gmina, województwo)
3. Producent .....
(imię i nazwisko lub nazwa instytucji)
4. Obszar gospodarstwa/ha .....
(ogółem użytków rolnych, grunty orne, użytki zielone, inne trwałe)
5. Przeciętny poziom nawożenia w gospodarstwie.....
(mineralne kg NPK*/ha użytków rolnych, organiczne - jaki nawóz, co ile lat, w jakiej dawce t/ha)
6. Rodzaj kompostu ..... : ..... ; .....
(wymienić ważniejsze komponenty używane do kompostowania)
7. Data założenia kompostu i wielkość przyzmy .....
(wymiary, masa)
8. Ważniejsze zabiegi pielęgnacyjne w czasie kompostowania np. przerabianie stosu.....
9. Krótki opis metod i warunków kompostowania .....
(np. położenie przyzmy, zabezpieczenie przed wymywaniem składników itp.)
- 10 .....
(inne dane i uwagi próbobiórca)
- 11.....
(imię i nazwisko próbobiórca)

* azot, fosfor i potas